

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ ПАРТНЕРСТВА ТА СТАНДАРТИЗАЦІЇ

Світлана Кравець,

кандидат педагогічних наук, старший дослідник,
старший науковий співробітник лабораторії
зарубіжних систем професійної освіти і
навчання, докторантка Інституту професійної
освіти НАПН України, м. Київ, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-8878-6241>,

Анотація. Заявлено про актуальність розвитку у педагогів професійного навчання здатності до здійснення проєктної діяльності. Представлено досвід здійснення педагогами професійного навчання проєктної діяльності на основі партнерства та стандартизації. Проаналізовано трудову функцію «Здійснення проєктної діяльності» у змісті оновленого проєкту професійного стандарту «Педагог професійного навчання».

Ключові слова: педагоги професійного навчання, проєктна діяльність, професійні стандарти, партнерство.

PROJECT ACTIVITY OF VOCATIONAL TEACHERS BASED ON PARTNERSHIP AND STANDARDIZATION

Svitlana Kravets,

Candidate of Pedagogical Sciences, Senior
Researcher, Senior Researcher Officer of the
Laboratory of Foreign Systems of Vocational
Education and Training, Doctorate Student of the
Institute of Vocational Education of the National
Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv,
Ukraine

Abstract. The relevance of developing the ability of vocational teachers to carry out project activity is stated. The experience of implementing project activity by vocational teachers on the basis of partnership and standardization is presented. The labour function “Implementation of project activity” in the content of the updated draft professional standard “Vocational Teacher” is analyzed.

Keywords: vocational teachers, project activity, professional standards, partnership.

Проєктування нового змісту професійних вимог до рівня кваліфікації випускників закладів професійної освіти передбачає зміни світогляду всіх зацікавлених у підвищенні якості освіти осіб для реалізації простих за суттю й складних для практичного втілення дій. Реалізація державної політики щодо розроблення/перегляду та затвердження професійних стандартів, забезпечення навчання розробників професійних стандартів; розроблення/оновлення методичних рекомендацій щодо створення освітніх стандартів/програм за компетентнісним підходом та ін., – вимагає визначення ролі та обов’язків (функцій) усіх сторін, органів та організацій,

заінтересованих в участі у формуванні та розвитку Національної системи кваліфікацій.

З огляду на розширення функцій педагога у професійному полі видозмінюються й ознаки його професійної діяльності, скерованої на розвиток тих компетентностей, котрі проявляються в усвідомленій проектній діяльності. Аналіз професійного стандарту «Педагог професійного навчання» дає змогу з'ясувати, що реалізація педагогом професійного навчання трудових функцій передбачає їх проектування у педагогічній діяльності відповідно до змісту та на основі застосування загальних та професійних компетентностей. Для досягнення основної мети професійної діяльності – організації і здійснення педагогічної діяльності в закладі професійної (професійно-технічної) освіти, педагог професійного навчання, як мінімум, повинен забезпечувати три напрями проектування на основі трудових функцій: перший – забезпечення професійної підготовки здобувачів освіти (трудова функція: А – «Планування освітнього процесу», Б – «Здійснення освітнього процесу», Ж – «Здійснення моніторингу освітньої діяльності»); другий – особистісне професійне зростання (трудова функція: В – «Здійснення самоосвітньої діяльності» (у тому числі й здатність проектувати та оптимізувати власне кар'єрне зростання), Г – «Здійснення методичної роботи», Д – «Здійснення дослідно-експериментальної діяльності»); третій – проведення профорієнтаційної роботи та підтримка кар'єрного розвитку учнів (трудова функція Е) (Професійний стандарт «Педагог професійного навчання», 2020). Реалізація означених функцій передбачає їх проектування, зокрема й на основі стандартизації (розроблення професійних стандартів, державних освітніх стандартів з конкретних професій, освітніх програм) та партнерства (установлення стійких зв'язків з підприємствами щодо формування змісту професійної підготовки, організації дуального навчання та зв'язків з державною службою зайнятості, підприємствами, організаціями щодо працевлаштування випускників закладів професійної освіти) (Радкевич, Лузан & Кравець, 2017).

Практичний досвід засвідчує ефективність проектної діяльності педагогічних працівників закладів професійної освіти на основі стандартизації та партнерства, що підтверджується активністю членів робочих груп у розробленні професійних стандартів (Центр сучасних професій і технологій навчання ІПО НАПН України, 2022). Наприклад, упродовж 2022 р. на базі Центру сучасних професій і технологій навчання Інституту професійної освіти НАПН України здійснюється розроблення проектів професійних стандартів з професій «Косметик», «Манікюрник. Педикюрник», «Перукар (перукар-модельєр)», «Візажист (візажист-стиліст)». Над розробленням цих проектів працюють представники Приватного підприємства «Академія професійної освіти фахівців індустрії краси «Партнер+» та салонів краси, науковці Інституту професійної освіти НАПН України, директор та методисти Навчально-методичного кабінету професійно-технічної освіти у м. Києві; педагогічні працівники та партнери-роботодавці Запорізького вищого професійного училища моди та стилю,

навчального центру Запорізької торгово-промислової палати, Київського вищого професійного училища швейного та перукарського мистецтва та ін. Варто зазначити, що паралельно ведеться робота щодо розроблення освітніх стандартів та освітніх програм з означених професій.

За ініціювання Професійної спілки працівників будівництва і промисловості будівельних матеріалів України завершено роботу над розробленням проекту професійного стандарту «Монтажник систем утеплення будівель». У цій роботі, на засадах партнерства, об'єдналися представники Київської обласної Професійної спілки працівників будівництва і промисловості, ТОВ «Бауміт Україна», Інституту професійної освіти НАПН України, Броварського професійного ліцею, Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Тернопільській області та ін.

На основі представленого досвіду та з урахуванням потреби держави у розвитку національної системи кваліфікацій окреслюється необхідність більш активної участі педагогічних працівників у проектній діяльності, що зумовлює включення до професійного стандарту «Педагог професійного навчання» трудової функції щодо здійснення ними проектної діяльності. У змісті оновленого проекту професійного стандарту «Педагог професійного навчання» (<https://cutt.ly/UViGcdqa>) ця функція декомпозиціюється професійними компетентностями, відповідними їм знаннями, уміннями та навичками (табл. 1).

Таблиця 1

**Трудова функція «Здійснення проектної діяльності»:
професійні компетентності, знання, уміння і навички**

Трудова функція «Здійснення проектної діяльності»:		
Професійні компетентності	Знання	Уміння і навички
Здатність до проектної діяльності у сфері освіти	3.1. Суть, методи та етапи проектної діяльності 3.2. Нормативно-правові та методичні документи з розроблення професійних, освітніх стандартів/програм з професій/спеціальностей 3.3. Алгоритми проектування методик навчання та виховання 3.4. Вимоги до проектування інноваційних педагогічних технологій	У.1. Управляти освітніми (навчальними) проектами У.2. Розробляти проекти професійних, освітніх стандартів/програм з професій/спеціальностей У.3. Брати участь в удосконаленні законодавчих актів та нормативно-правових документів у сфері освіти У.4. Проектувати методики навчання і виховання У.5. Проектувати інноваційні педагогічні технології
Здатність реалізовувати національні та міжнародні проекти у сфері	3.1. Грантові програми, національні та міжнародні проекти у сфері освіти та партнерства 3.2. Порядок оформлення	У.1. Здійснювати пошук грантових програм національних і міжнародних проектів у сфері освіти та партнерства У.2. Налагоджувати зв'язки та

освіти та партнерства	документації на участь у проєктах у сфері освіти та партнерства	розвивати співпрацю з вітчизняними й зарубіжними партнерами у сфері освіти У.3. Оформлювати документацію на участь у проєктах у сфері освіти та партнерства У.4. Реалізовувати національні та міжнародні проєкти у сфері освіти та партнерства
-----------------------	---	--

На основі аналізу наукових праць щодо партнерства та стандартизації (Кравець, 2022; Каленський, Лузан, Ваніна та ін., 2018), а також враховуючи досвід здійснення проєктної діяльності педагогами професійного навчання, розуміємо, що визначальним критерієм якості такої діяльності є соціально значущий результат, який вбачається в:

1) оновленні змісту професійної освіти – проєктування професійних стандартів, освітніх стандартів, оновлення освітніх програм професійної підготовки здобувачів освіти, участь в удосконаленні законодавчого та нормативно-правового поля у сфері освіти;

2) удосконаленні освітнього процесу – управління та реалізація навчальних проєктів, доцільне застосування проєктних технологій в освітньому процесі;

3) розвитку соціального (державно-приватного) партнерства – реалізація проєктів щодо інноваційного розвитку закладу професійної освіти: запровадження дуальної форми навчання, проведення спільних заходів із представниками органів державної (місцевої) влади, бізнесу, громадських організацій; створення навчально-практичних центрів, Центрів кар’єри, Кваліфікаційних центрів тощо.

Список використаних джерел:

Герлянд, Т.М., Дрозіч, І.А., Кулалаєва, Н.В., & Романова, Г.М. (2019). *Організація дуальної форми навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти*: практ. посіб. Житомир: Полісся.

Каленський, А. А., Лузан, П. Г., Ваніна, Н. В., Пащенко, Т. М., Кравець, С. Г., & Пятничук, Т. В. (2018). *Стандартизація професійної освіти: теорія і практика: монографія*. Житомир: «Полісся».

Кравець, С. (2022). Нормативно-правове забезпечення розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти. *Professional Pedagogics*, 1(24), 127–137. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2022.24.127-137>.

Міністерство розвитку економіки України. (2020, Червень 20) *Педагог професійного навчання*: наказ. (№ 1182). <https://www.me.gov.ua/Files/GetFile?lang=uk-UA&fileId=b68ab636-2845-41d2-b667-b67a0614b836>.

Радкевич, В. О., Лузан, П. Г., & Кравець, С. Г. (2017). Стандартизація професійної освіти в контексті євроінтеграційних процесів. В *Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні проблеми теорії і практики (до 25-річчя НАПН України)*: зб. наук. праць, с. 259–267. Видавничий дім «Сам».

Центр сучасних професій і технологій навчання ПО НАПН України. (2022, Липень 24). *Триває розроблення проєктів професійних стандартів*. НАПН України. <https://naps.gov.ua/ua/press/releases/2783/>